

Zalog pri Cerkljah, p. c. sv. Mateja, restavrirana freska sv. Krištofa

ostrešje s kritino in konsolidacijo obodnega zidovja na podstrešju.

Za leto 1993 predvidevamo namestitev žlebov kot zaščito pred meteorskimi vodami ter zaprtje strešnih kapi s polkrožnimi fabioni.

V letih 1994 in 1995 pa naj bi sledila pozidava stropa na podstrešju, obnova fasad in arhitektonskih detajlov (baročni okenski okvirji in portal iz tufa) ter freske nad portalom. Druga dela v notranjščini bo opravil lastnik.

Ada Bar-Janša

369

Naselje: Zg. Muta

Občina: Radlje

Ime: znamenje

Področje: UA

Vrsta dela: 4

Znamenje, ki ga je zaradi gradnje avtobusne postaje potrebno prestaviti, bo stalo v podaljšku osi drevoreda. Navodila za načrt postavitve je izdelal ing. gr. M. Ježovnik.

Andreja Volavšek

370

Naselje: Zgornja Slivna nad Vačami

Občina: Litiija

Ime: p. c. sv. Neže

Področje: UA

Vrsta dela: 6, 7

Spomladi 1992 se je ZIL – Inženiring iz Ljubljane odločil, da delno sponzorira obnovo zunanjsčine p. c. sv. Neže na Zgornji Slivni.

Cerkev je postavljena na vzpetini nad zaselkom Zgornja Slivna na višini okrog 830 m. Ker gre za tipičen kraški teren, je temeljena praktično na skalo. Gre za tip preproste enoladijske cerkvene stavbe s triosminskim gotškim prezbiterijem in zvonikom na zahodni strani, skozi katerega je tudi glavni vhod v cerkev.

Cerkev časovno postavljamo v prvo polovico 15. stoletja, saj je omenjena v arhivskih podatkih, in sicer Regesti listin župnega arhiva na Vačah, ki jih je obdelal Fran Pokorn v Carnioli (Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko) letnik III, 1912. Izvirna pergamentna listina z ohranjenim privezanim pečatom zapisano:

1447. 29. sept. na sv. Mihaela dan. Neža, vdova po r. Mihaelu Kazenbergerju (Katzenwërger), je volila njivo v Grobljah pri Vačah z vsemi pripadki vred za večno luč cerkvama sv. Lenarta v Kandrčah in sv. Neži na Slivni (Slywnperg).

V prvo polovico 15. stoletja (oziroma sredo stoletja) lahko tudi datiramo pred kratkim odkrite freske v ladji cerkve (zanje se je vedelo že prej, bile so skrite pod ometom). V zahodnem delu ladje smo na južni steni pod lesenim korom odstranili kasnejše plasti ometa. Prizor prikazuje sv. Jurija v boju z zmajem, desno ob njem pa sv. Florijana, ki gasi cerkev, obdano z zidom. Svetnika sta vidna samo do pasu, v zgornjem delu je vzidan lesen kor. Približno v sredini južne stene smo odkrili prizor Marije z otrokom v mandorli. Gre za izredno kvalitetno delo v tradiciji tako imenovanega Internacionalnega mehkega sloga. Poslikana je bila celotna ladja cerkve do višine venčnega zidca.

Zaključimo lahko, da sta od prvotne, gotške faze cerkve ostala samo prezbiterij (danes obok tvorijo sosvodnice, zelo verjetno pa je bil prvotno križno obokan) in freske v ladji. Ladja je bila prvotno nižja, strop je bil raven (lesen), kar je lepo vidno na slavočno steni in na zunanjsčini: v času baroka je bila ladja nadzidana, banjasto obokana, stene v ladji pa členjene s pilastri. Z nadzidavo se je spremenil tudi prvotni strmi naklon strehe. Prvotno je bila streha ladje in prezbiterija krita s skrilom, kasneje z opeko, o tem pričra nekaj arhivskih podatkov: 1709 prekrivajo streho ladje s skrilom, 1712 prekrivajo streho kora, 1721 prekrivajo zvonik s skodlami.

Zunanjsčina cerkve je bila zaradi izpostavljenosti lege v zelo slabem stanju, skoraj brez ometa razen na južni strani. Poslikav na zunanjsčini nismo odkrili razen skoraj zabrisanih fug nekdanjih slikanih šivanih robov na prezbiteriju (barve se ni dalo razbrati).

Obnovitvena dela so bila usmerjena predvsem v konsolidacijo zunanjsčine. Predpisali smo s kelo zglijen apnen omet, ki naj sledi strukturi gradbenega materiala, in sicer do višine nekdanje ladje, baročnega nadzidavo pa naj bi prezentirali s fugo v ometu.

Župnijski urad Vače je v naglici (brez obvestila Zavodu in ZIL) najel neukega mojstra, ki je pri izvedbi fasade napravil več grobih napak: uporabil je pregrobo zrnat apneni omet, z njim prekril tudi kamnoseške detajle, kot so profiliran, kamnit venčni zidec prezbiterija, patudi spodnji, temeljni zidec prezbiterija; s kelo je obdelal tudi polkrožni napušč, ki bi moral biti zglajen; na vogale prezbiterija je po lastni presoji popolnoma napačno vrezal šivane robove. Na zahtevo Zavoda je pozneje neki drugi mojster (prvi ni bil več dosegljiv) delno odpravil nekaj napak (očistil vse kamnoseške detajle), nekaj pa jih bo še v letošnjem letu (napušč, šivani robovi).

Konstrukcija zvonika je bila obnovljena, nova je tudi kritina-skodle; obnovljena so tudi lesena vrata stranskega vhoda v ladjo na južni strani (vhod je bil prej zazidan).

Zgornja Slivna, p. c. sv. Neže, Marija z otrokom na južni steni ladje

V skladu z finančnimi možnostmi bomo v notranjosti nadaljevali z odkrivanjem poslikav na južni in zahodni steni ladje ter na slavoloku in slavoločni steni (poslikave na severni steni ladje so v izredno slabem stanju in jih verjetno ne bo možno niti razbrati).

Modest Erbežnik

371

Naselje: Zg. Radvanje

Občina: Maribor

Ime: grajski kompleks

Področje: UA, UR, KR

Vrsta dela: 7, 2

Investitor adaptacije grajskega gospodarskega poslojpa Sgp Kograd pri izvedbi ni upošteval pogojev soglasja ZV NKD Maribor in je gradbeno maso povečal, tako da zdaj preglaša enonadstropno grajsko arhitekturo. Inšpekcija ni ukrepala.

Krajevni skupnosti smo izdali navodila za obnovo uničene kapele – grajske grobnice, ki stoji v gozdu nedaleč od gradu, v območju nekdanjega zaprtega strelišča JNA.

Andreja Volavšek

372

Naselje: Zg. Tuštanj

Občina: Domžale

Ime: grad Tuštanj

Naslov: Zg. Tuštanj 1

Področje: UA

Vrsta dela: 4, 5, 6, 7

V grajski kapeli je bila opravljena statična sanacija z odvodnjavanjem, obnovljeni zunanji ometi, zamenjano odstranjeno stavbno pohišstvo. Zasteklitev oken je bila restavrirana prav tako okovje in lesena oprema (klopi, omariči ob menzi), narejena električna osvetlitev in na hidroizolacijo položen nov opečni tlakovec. Gradbena sanacija F. in M. Pelko Bled, stavbno pohišstvo H. Piskar, Ihan pri Domžalah.

Na gradu sta bila statično sanirana južni in vzhodni trakt arkadnega dvorišča: s podpiranjem in dviganjem stebrov so bili le-ti poravanani, zamenjane so bile popolnoma razpokane baze nekaj stebrov in opravljene horizontalne vzdolžne in prečne vezi. Ob odstranjevanju nasutja na obokih arkadnega hodnika so bili najdeni ostanki renesančne peči z grbom lastnikov gradu in letnico 1668. Pred odstranitvijo ometov na arkadnih hodnikih je bilo opravljeno sondiranje beležev in izdelan načrt za rekonstrukcijo arh. poslikave v obliki preprostih pasov v grafitno sivi barvi. Izvedba F. in M. Pelko, Bled, sondiranja Nika Leben.

Nika Leben

373

Naselje: Zgornji Žerjavci

Občina: Lenart

Ime: Zgornji Žerjavci

Področje: A

Obdobje: rimska doba

Vrsta dela: 1

Podolgovata skupina gomil je razporejena na ploskem odrastku vzhodne strani nizkega grebena med potokoma Globovnico in Velko nedaleč od Lenarta. Vzhodni del grobišča je s presledkom ločen od zahodnega in sestavlja podolgovato gručo ob robu pobočja. Med njimi in tistimi v zahodni vrsti po obliki